

Dodatna opozorila in pripombe VZMD k predlogu Zakona o postopku sodnega varstva imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (ZPSVIKOB), kot ga predlaga Vlada RS

Ljubljana, 4. januar 2018

I. PREDLOG ZPSVIKOB JE NORČEVANJE IZ UGOTOVITEV IN USMERITEV USTAVNEGA SODIŠČA

Ustavno sodišče RS je v svoji odločbi o protiustavnosti veljavne ureditve zapisalo:

»Tožnikom v fazi pred vložitvijo tožbe izpodbijana ureditev ni zagotavljala dostopa do informacij in podatkov v zvezi z oceno vrednosti sredstev bank in druge dokumentacije Banke Slovenije ter jim ni zagotavljala informacij o podrobnostih poslovanja bank. To krni učinkovitost njihovega odškodninskega varstva. Pravovarstvene možnosti tožnikov bi bile učinkovite le ob možnosti polnega vpogleda v listine v zvezi z izbrisom ali konverzijo, s katerimi je razpolagala Banka Slovenije.«

Bistvo ugotovitev in usmeritev Ustavnega sodišča je torej, da morajo biti cenitve vrednosti sredstev bank razlaščenecv dostopne že pred vložitvijo tožbe, in izrecno tudi, da jim mora biti vpogled v cenitve zagotovljen v polnosti. Predlog ZPSVIKOB je s tem v popolnem nasprotju, saj v 7. členu določa:

»(1) Banka Slovenije za vsako banko, v kateri je bil izrečen izredni ukrep, na svoji spletni strani objavi: – odločbo, s katero je bil izrečen izredni ukrep;

– dokumente, iz katerih je razvidna vsebina pogodbenega razmerja med Banko Slovenije in osebo, ki je izdelala ocene vrednosti sredstev banke v skladu s prvim odstavkom 261.b člena ZBan-1.

(2) Pred razkritjem v skladu s prejšnjim odstavkom Banka Slovenije prekrije podatke, ki se v skladu z zakonom štejejo za zaupne ali osebne podatke ali poslovno skrivnost.«

Seznam dokumentov, do katerih mora Banka Slovenije razlaščenecv dostop omogočiti pred vložitvijo tožbe, tako ne vsebuje cenitev vrednosti sredstev bank, in celo za zelo omejena razkritja, ki jih ZPSVIKOB Banki Slovenije nalaga, ji hkrati dovoljuje, da v njih prekrije vse, kar po njeni presoji šteje bodisi za zaupen podatek, bodisi za osebni podatek, bodisi za poslovno skrivnost. Banka Slovenije je že po dozrajšnji empiriki pri »razkrivanjih« prekrivala prav vse številske podatke, s sklicevanjem, da so podatki zaupni, osebni, ali pa poslovno skrivnost, zato je jasno, da je ta dikcija v zakonu pisana njej na kožo, skoraj gotovo pa tudi po njenem diktatu, saj je celo Banka Slovenije sama večkrat potrdila, da z Ministrstvom za finance RS sodeluje pri usklajevanju besedila predloga.

Besedilo 7. člena predloga ZPSVIKOB se mora zato glasiti:

»(1) Banka Slovenije za vsako banko, v kateri je bil izrečen izredni ukrep, pravnim pooblaščenecv razlaščenecv na njihovo pisno zahtevo posreduje:

– v celoti razkrita odločbo, s katero je bil izrečen izredni ukrep;

– v celoti razkrite cenitve, iz katerih izhajata oceni vrednosti sredstev banke ter kapitala banke ob predpostavki delujočega in predpostavki nedelujočega podjetja, ki jih je Banka Slovenije navedla v odločbi, s katero je bil izrečen izredni ukrep;

– v celoti razkrita pogodbo med Banko Slovenije in osebo, ki je izdelala ocene vrednosti sredstev in kapitala banke, ki jih je Banka Slovenije navedla v odločbi, s katero je bil izrečen izredni ukrep.

(2) Banka Slovenije v dokumentih, posredovanih v skladu s prejšnjim odstavkom, ni upravičena prekrivati nobenih podatkov. K zagotovitvi varovanja podatkov se v zahtevi po posredovanju dokumentov zavežejo pravni pooblaščenca.

II. PREDLOG ZPSVIKOB JE PREDLOG ZAKONA O ODPUSTKIH BANKI SLOVENIJE

Predlog ZPSVIKOB Banko Slovenije popolnoma razbremeni odgovornosti za škodo zaradi celote njenih neustreznih in več let trajajočih ravnanj, ki so nazadnje privedla do izbrisa kvalificiranih obveznosti, ter se osredotoča le na zadnjo fazo njenega ravnanja – izrek izrednega ukrepa izbrisa kvalificiranih obveznosti.

V 2. členu predloga ZPSVIKOB je namreč določeno:

»(1) Nekdanji imetnik lahko ne glede na določbe drugih zakonov uveljavlja zahtevek za povrnitev škode od Banke Slovenije zaradi izrednega ukrepa le v skladu z 8. členom tega zakona, o zahtevku pa se lahko odloči le v postopku, ki ga določa ta zakon.

(2) Če je po uveljavitvi tega zakona zoper Banko Slovenije v drugem postopku vložena tožba, ki vsebuje tožbeni zahtevek, ki se lahko v skladu s prejšnjim odstavkom uveljavlja le v skladu s tem zakonom, sodišče tako tožbo v delu, ki se nanaša na tožbeni zahtevek, ki se lahko uveljavlja le v skladu s tem zakonom, zavrže.«

Nekdanji imetniki kvalificiranih instrumentov pa bodo do povrnitve škode upravičeni le, če je škoda, ki je nastala zaradi učinkov izrednega ukrepa, višja, kot bi bila, če izredni ukrep ne bi bil izrečen (prvi odstavek 2. člena predloga ZPSVIKOB).

Gre torej za obvezno uporabo ZPSVIKOB za uveljavljanje vseh zahtevkov zoper Banko Slovenije za povrnitev škode, nastale zaradi izrednih ukrepov, pri čemer pa je pravica povrniti škodo omejena le na ravnanje Banke Slovenije z izrekom izrednih ukrepov. Kot da bi Banka Slovenije nastala na dan izreka izrednih ukrepov ter ne bi imela izjemnega nabora svojih pristojnosti že leta pred tem! Imetnikom kvalificiranih instrumentov pa škoda, nastala z izbrisom, po vsej verjetnosti ni nastala le zaradi izreka izrednih ukrepov (to bi namreč pomenilo, da je Banka Slovenije pred tem ravnala brežhibno), temveč tudi zaradi dolgega niza neustreznega in nezakonitega nadziranja bank, malomarnih opustitev in naklepnih spregledov s strani Banke Slovenije v letih pred tem!

Ker je škoda, ki je nastala imetnikom kvalificiranih instrumentov, ena sama, pa čeprav je k njej Banka Slovenije prispevala tudi s svojo absolutno nekompetentnostjo in dolgoletno hibernacijo, je od Banke Slovenije ne morejo učinkovito uveljavljati, saj bi morali zahtevati bodisi večkratno povrnitev škode, bodisi bi isti zahtevek uveljavljali v več postopkih.

Iz tega izhaja, da mora biti imetnikom kvalificiranih instrumentov v okviru ZPSVIKOB nujno omogočena možnost povrnitve škode tudi za primer, če se ugotovi protipravno ravnanje Banke Slovenije v fazah pred izrekom izrednih ukrepov. Če tega ne bi storili, bi Banki Slovenije podelili največji možni odpustek ter se pretvarjali, da so se banke, kjer je prišlo do izbrisa, vsa leta svojega delovanja samo-nadzorovale, samo-regulirale in samo-poročale.

2. člen predloga ZPSVIKOB se mora zato glasiti:

»(1) Nekdanji imetniki so upravičeni do povrnitve škode, če je ta ob prenehanju kvalificiranih obveznosti na podlagi izrednih ukrepov Banke Slovenije nastala zaradi nepravilnega ravnanja Banke Slovenije bodisi v času pred izrekom izrednih ukrepov, bodisi pri samem izreku izrednih ukrepov.

(2) Nekdanji imetniki so v zvezi z izrednimi ukrepi prenehanja kvalificiranih obveznosti upravičeni do povrnitve škode, ki je enaka razliki med njihovim položajem v primeru, da bi Banka Slovenije pri izvajanju svojih pristojnosti v času pred in ob izreku izrednih ukrepov ravnala v skladu z ZBan-1 (v nadaljnjem besedilu: pravilna obravnava) in obravnavo kvalificiranih obveznosti pri uporabi izrednih ukrepov (v nadaljnjem besedilu: dejanska obravnava).«

Temu ustrezno je potrebno prilagoditi tudi ostale člene.

III. PREDLOG ZPSVIKOB JE PREDLOG ZAKONA O UKINITVI SLOVENSKE BANČNE STROKE

Predlog ZPSVIKOB v 21. členu predvideva oblikovanje odbora izvedencev za strokovna vprašanja, ki naj bi pomagali sodišču s strokovnim znanjem, pomembnim za ugotovitev ali razjasnitev dejstev, s katerim sodišče ne razpolaga. Predlog ZPSVIKOB izrecno odstopa od siceršnje zahteve Zakona o pravnem postopku, da lahko izvedensko delo za sodišče opravljajo le sodni izvedenci. Predlog ZPSVIKOB krši ustavno pravico do enakega varstva pravic in do sodnega varstva, ker omogoča stranki, ki ima v postopku svoj lastni interes (in v postopku tudi intervenira) – t.j. Republiki Sloveniji, da posebej za namen tega postopka oblikuje zaprto listo strokovnjakov, ki naj bi sodišču pomagali s strokovnim znanjem. Predlog ZPSVIKOB v nasprotju z vsemi drugimi pravilniki o nagradah izvedencev omogoča, da naj bi bili za ta poseben primer angažirani »izvedenci« plačani petkratno.

Banka Slovenije je za pregled kakovosti aktive bank kot podlago za izrek izrednih ukrepov angažirala zunanje »revizorje«, v navednicah, za katere se je izkazalo, da sploh niso bili revizorji niti niso opravljali revizije, sedaj pa naj bi se ta farsa nadaljevala z imenovanjem »izvedencev«, spet v navednicah, saj ti sploh ne bodo siceršnji sodni izvedenci, temveč »izvedenci za konkreten primer«? Za pregled kakovosti aktive bank, kar bi sicer bila naloga Banke Slovenije, so banke pred izrekom izrednih ukrepov plačale desetine milijonov dodatnih EUR, sedaj pa naj bi se ta farsa nadaljevala preko ekscesnega plačevanja takih »izvedencev«?

Od kod naj bi se vzeli ti izvedenci, ki jim ni dovolj plačilo, ki je sicer zadostno za vse slovenske izvedence pred slovenskimi sodišči, temveč pričakujejo petkratno plačilo?

Če med slovenskimi izvedenci bančno-finančne stroke ni dovolj strokovnosti, da bi pomagali sodišču pri dejanskih vprašanjih, povezanih z izrekom izrednih ukrepov, kako je med slovenskimi strokovnjaki lahko dovolj strokovnosti, da sploh obstaja Banka Slovenije? Če slovenski strokovnjaki niso dovolj dobri za to, kako je lahko med slovenskimi strokovnjaki potem dovolj strokovnosti, da lahko sploh imamo banke? In nenazadnje, mar ni tudi aktualni guverner slovenski strokovnjak? Če med slovenskimi izvedenci bančno-finančne stroke ni dovolj strokovnosti za strokovno izrekanje mnenj o dejstvih, povezanih z izrednimi ukrepi Banke Slovenije, potem je še toliko bolj ni dovolj za vodenje poslovanja bank in za njihovo reguliranje. Če je temu res tako, potem sta veliko bolj kot ZPSVIKOB nujna zakon o prepovedi bančništva, ki bo nadomestil Zakon o bančništvu, in zakon o ukinitvi Banke Slovenije, namesto Zakona o Banki Slovenije. Če v Sloveniji o bančništvu ni zadostnega strokovnega znanja, potem naj bančne posle v

Republiki Sloveniji opravljajo le podružnice tujih bank, ki bodo poslovale dovolj strokovno, in to pod nadzorstvom tujih regulatorjev, ki bodo tudi regulirali dovolj strokovno.

Če pa temu vendarle ni tako, je 21. člen predloga ZPSVIKOB potrebno spremeniti tako, da:

- se v prvem odstavku namesto stavka *»Ne glede na besedilo zakona, ki ureja sodišča, ni potrebno, da bi bili člani odbora imenovani za sodne izvedence«* zapiše: **»Člani odbora so lahko samo sodni izvedenci v skladu z zakonom, ki ureja sodišča oziroma pravdni postopek.«**
- se v drugem odstavku ohrani samo besedilo **»Odbor je sestavljen iz petih članov«**, preostali del pa se črta,
- se v šestem odstavku namesto besedila: *»Glede povračila stroškov članom odbora se smiselno uporablja pravilnik, ki ureja povrnitev stroškov sodnih izvedencev. Višino nagrade članu odbora odmeri sodišče do višine petkratnika nagrade, kot je določena za sodne izvedence v skladu s pravilnikom, ki ureja višino in način vrednotenja za odmero nagrade za delo sodnih izvedencev«* zapiše: **»Glede povračila stroškov in višine nagrade članom odbora se smiselno uporablja pravilnik, ki ureja povrnitev stroškov sodnih izvedencev.«**

IV. PREDLOG ZPSVIKOB JE PREDLOG ZAKONA O DODATNEM OŠKODOVANJU RAZLAŠČENIH IMETNIKOV KVALIFICIRANIH INSTRUMENTOV

Predlog ZPSVIKOB namreč v tretjem odstavku 23. člena predvideva, da se odškodnina obrestuje od dneva izdaje odločbe Banke Slovenije do dneva izplačila, in sicer po obrestni meri, ki jo je v času teka obresti uporabljala Evropska centralna banka (ECB) za operacije glavnega refinanciranja, torej po natanko nič odstotkov! Razlaščenci, ki brez sleherne lastne krivde že štiri leta čakajo na pravno sredstvo zoper samovoljo Banke Slovenije, s čimer se bo postopek določitve odškodnine šele začel, naj za ves ta čas odvzema premoženja ne bi prejeli niti pogodbenih obresti, kaj šele zamudnih obresti, temveč prav nobenih obresti - nič odstotkov?! Mar ni to enako kot dokončna, trajna in brezprizivna razveljavitev vseh obrestnih kuponov?! Zakon, ki naj bi vzpostavil pravičen premoženjski položaj, namesto tega ultimativno jemlje pravico do obresti?

Drugi stavek tretjega odstavka 23. člena predloga ZPSVIKOB je torej potrebno spremeniti tako, da se glasi: **»Višina oškodovanja za kvalificirano obveznost se obrestuje po obrestni meri, ki je pogodbeno oziroma v skladu s prospektom veljala za obrestovanje kvalificirane obveznosti, če izrednih ukrepov ne bi bilo, od dne, ko bi ta obveznost pogodbeno oziroma v skladu s prospektom dospela, pa po obrestni meri zamudnih obresti.«**

V. PREDLOG ZPSVIKOB ZLORABLJA MOŽNOST INTERVENCIJE V POSTOPKU SODNEGA VARSTVA

Gre za poseben postopek, ki glede na ugotovljeno protiuustavnost zamuja že več kot štiri leta (ustavnoskladno sodno varstvo bi moralo biti razlaščencem dejansko zagotovljeno že ob izbrisu in ne šele z ZPSVIKOB). Nobene dodatne zamude posledično ne bi smele biti sprejemljive; ena izmed največjih tovrstnih dodatnih zamud bi lahko izvirala iz dodatnih intervencij v postopku sodnega varstva, kot npr. intervencije samih poslovnih bank, ECB, Evropske komisije ipd.

13. člen ZPSVIKOB se tako naj bodisi nadomesti z besedilom **»Intervencija v tem postopku ni dopustna.«**, bodisi vsaj dopolni z besedilom: **»Intervencija drugih oseb ni dopustna.«**

VI. PREDLOG ZPSVIKOB UVAJA ARBITRARNO IN DISKRIMINATORNO OBRAVNAVO RAZLAŠČENCEV

V prvem odstavku 15. člena ZPSVIKOB je sodna taksa arbitrarno omejena na 1.000 EUR le za tiste razlaščenca, ki bodo imeli skupnega pooblaščenca še z vsaj 30 drugimi razlaščenci. Spodbuda k imenovanju skupnih pooblaščenca je načeloma razumna, vendar mora biti izpeljana sorazmerno, ne pa arbitrarno, saj pri nekaterih izdajah izbranih podrejenih obveznic število vseh imetnikov sploh ni dosegalo 30, posamezni vplačnik-imetnik pa se ob vplačilu seveda ni mogel zavedati, koliko bo vseh takih vplačnikov, oziroma ali jih bo vsaj 30.

Prvi odstavek 15. člena naj se tako glasi: **»Če nekdanji imetniki skupaj vložijo tožbo iz 8. člena tega zakona in imajo skupnega pooblaščenca, se sodna taksa, ne glede na določbe zakona, ki ureja plačilo sodnih taks, ne odmeri v znesku, ki presega:**

- **4.000 evrov, če gre za 2-6 nekdanjih imetnikov,**
- **3.000 evrov, če gre za 7-14 nekdanjih imetnikov,**
- **2.000 evrov, če gre za 15-29 nekdanjih imetnikov,**
- **1.000 evrov, če gre za 30 ali več nekdanjih imetnikov.»**